

Do sreče skozi prah, luže, blato in skale

Odpeljala in napisala: Ines PEZIĆ, dr. med

Bosna, Lükomir

Črna gora, Moračke planine

Minulo poletje sem se kot še zelo zelena enduro voznica podala na 5.000 km dolgo potovanje od doma do juga Albanije in nazaj. Kar 85 % poti je potekalo v odročnih krajih, izven asfaltnih cest. To so bili makadami, gozdne poti in planinske pešpoti. Za osnovo načrtovanja potovanja sem vzela traso projekta TET (trans european trail) in mu dodala odseke preteklih moto relijev. Po poglobljenem študiranju zemljevidov in prečesavanju poročil podobnih popotnikov sem dodala še svoje vložke. Na pot sem se odpravila z dvotaktnim KTM-jem EXC 250 in s priložnostnim sopotnikom. A sem po nepričakovanem dogodku več kot polovico avanture prevozila sama.

Prava dogodivščina se je pričela že prvo popoldne. Moj nizozemski sopotnik na turi si je ob padcu zlomil nogo. Bogu za hrbtom in to v deželi medvedov. Z rjavim kosmatincem sva imela bližnje srečanje le dobrih 10 minut pred nesrečnim dogodkom. Zlom noge! Seveda tam ni bilo telefonskega signala in po prvi pomoči v obliki injekcije analgetikov sem ga oboroženega s toplo jakno in z miniaturnim solzilcem pustila na poti in se odpeljala v

dolino po pomoč. V 10 km oddaljeni vasi mi je starejši kmet Mirko pomagal, da sva Michaela in njegov motocikel nekako spravila v dolino do njegove kmetije in ga nato pospremila v reševalno vozilo, ki ga je odpeljalo v Reko na operativni poseg zaradi zloma obeh kosti nad gležnjem. Ostala sem sama.

Pri Mirku in njegovi ženi Bebi smo jaz in oba motocikla dobili varno prenočišče. To res ni bil blesteč začetek 5.000 km dolgega potovanja in

občutek, da se kaj takega lahko zgodi tudi meni (samo da sedaj sredi divjine ne bo več nikogar, ki bi lahko pripeljal pomoč), je bil precej neprijeten. Sploh, ko so mi povedali, da tu pride kdo mimo mogoče vsakih nekaj dni in da imajo problem predvsem z volkovi, ne toliko z medvedi. Doma sem obljubila, da na to pot ne bom šla sama. Kaj sedaj? Veliko načrtovanja je bilo vložene v to pot. Zato sem se vseeno odločila, da bom nadaljevala.

Bosna, Velež: pogled na Mostar

KAKO TEŽAK JE V RESNICI TEREN?

85 % poti je v suhem brez težav prevozne tudi z veliko enduro, zatakne se pri posameznih odsekih in predvsem, ko je mokro. Velik del slovenskega in hrvaškega TET-a predstavljajo lepo urejene makadamske poti, v Bosni več kot polovico, v Črni Gori in Albaniji pa ta odstotek na račun planinskih poti in kamnitega, skalnatnega terena precej pade.

»Težki odseki« so realno za »bronze« kategorijo endura oz. cross countryja, je pa avstralski kolega dokazal, da obtežen hard enduro motocikel brez solidnega znanja ni garancija, da bi bila pot povsod prevozna.

»Kramparice« so seveda obvezna oprema. Jaz sem se pri izbiri motocikla predvsem držala tega, da sme biti skupaj s prtljago težak samo toliko, da ga lahko sama poberem.

NAJ VAS IZRABLJENO VZMETENJE NE STANE GLAVE.

ČAS IN PREVOŽENI
KILOMETRI
UTRUDIJO TUDI
VZMETENJE

PRIPOROČLJIVI SERVISNI
INTERVALI VZMETENJA

AMORTIZERJI:
VSAKIH 25.000 KM
ALI 24 MESECEV
PREDNJE VILICE:
5.000 KM ALI 12 MESECEV
STABILIZATOR KRMILA:
10.000 KM ALI 24 MESECEV

SERVIS AMORTIZERJEV
ZA MOTOCIKLE

Videm 21b, 1262 Dol pri Ljubljani
e-naslov: info@amortizer.si,
telefon: 01/ 56 47 782

Delovni čas: od 7:00 do 11:00 in od 12:00 do 15:30.
Sobote in nedelje zaprto.

LJUDJE IN ŽIVALI

Kljub temu, da sem bila na poti sama in še ženska, nisem doživela niti ene slabe izkušnje z ljudmi. Še več, v prav vseh državah so mi popolni neznanci nesebično priskočili na pomoč, mi delali družbo, odstopili prenočišče, me nahranili, pa še bi lahko naštevala.

Na poti sem srečala medveda in volka, prestrašila sem nekaj zajcev in divjadi, mene pa so strašili le pastirski psi. Tisti, v velikosti majhnih telet, ki so se ločili od tropa in so se neumorno zaganjali v motocikel.

Črna gora, Kapetanovo jezero

Ko sem se vrnila na začrtano pot in se po mokrem gozdu prebijala naprej, na vrh hribov, spet več ur brez signala, sem resno razmišljala, da bo to bodisi moja najbolj odbita avantura ali pa bom končala kot hrana za mrhovinarje.

Ker pa sreča spremlja pogumne, so bili občasni megli navkljub razgledi z zelenih hribov proti morju prelepi, da bi bil človek dolgo zaskrbljen ali žalosten. Vetrne elektrarne so bile edino, kar mi je delalo družbo, dokler nisem pripeljala do vstopne točke v Nacionalni park Severni Velebit. Tam me je čuvaj med plačevanjem vstopne sumničavo gledal, saj je vožnja dovoljena le še nekaj kilometrov naprej. Ko sem ga vprašala, ali imajo za mokre popotnike v koči na vrhu kaj toplega za pod zob, se je le nekoliko omehčal in mi zaželel prijetno vožnjo. Jaz pa sem jo v dežju brez skrbi mahnila naprej po parku.

Drugih obiskovalcev dež seveda ni premamil in brez grdih pogledov sem prepeljala celoten park in nadaljevala po gozdnih cestah do južnega dela Velebita, ki je precej zaraščen in še vedno posut z minami. Zato sem od Karlobaga do Paklenice vozila po Jadranski magistrali.

BOSNA

Zelena, ki te ljubim zelena. Bosanske planine so zame ene najlepših. Niso tako kamnite kot črnogorske in njihov največji čar je pogled na široke kotline, s katerimi si delijo barvne odtenke. Pri srcu me vedno stiska, ko se samo spomnim vožnje mimo praznih, prestreljenih

hiš, ki so tu ostale po vojni. Kraji so tako lepi, da težko razumem, da tukaj nihče ne želi živeti. Srečevala pa sem ogromno pastirjev z ovčicami in s precej strašljivimi psi. Če so se me prvi razveselili, sem pred zadnjimi kar dvakrat bežala. Zvečer sem utrujena obsedela na klopici, blatna do sredine hrbta in občudovala Ščitasto (Ramsko) jezero. Idilično jezerce je še precej neobljudeno, vsaj kar se turizma tiče. Kljub blatnem izgledu sem dobila ugodno prenočišče.

Še več, domačinko sem uspela prepričati, da mi je za na pot spekla pravi krompirjev burek izpod peke (po katerem sem se oblizovala še naslednje 4 dni). V nov dan sem prečkala park Blidinje in se povzpela na Pločno, in z Veleža gledala proti Mostarju.

Dogodek dneva je bil spust v dolino reke Nereve pred Boračkim jezerom, kjer sem vozila po izredno ozki cesti za delovne stroje. To so bile peščene serpentine v pečini. Navzdol. S pulzom v višavah sem zaključila tale spust in ob Boračkem jezeru srečala cel avtobus Štajercev, ki so prišli na sindikalni izlet in skupaj smo prenočili v majhnih lesenih hiškah. Svet je res majhen.

Lokalni enduraši so mi pomagali priti do nove pnevmatike, ker je moje zmanjkovalo in šele takrat sem se res znebila občutka, da je čas moj gospodar. Ko sem dojela, da nihče ne bo skakal naokoli in hitel, ker se meni (spet) nekam mu-

KAKO SEM TRASIRALA POTOVANJE?

Po zaporedju tule nizam kraje, skozi katere sem potovala. Tako boste lahko moji reportaži sledili na elektronskih zemljevidih ter atlasih in si ustvarili podobo. Ne rečem, da ni bilo zahtevno in težko. V tem je bil čar. Lahko bi šla po lažji poti, vendar bi bilo doživetje manj globoko.

Medvode – Toško čelo – Verd – Beč – Nova vas – Glažuta – Brod na Kolpi – **Hrvaška**: Delnice – gorski masiv Kapele – Velebit – Karlobag – Paklenica – Tulove Grede – hribi južno od Gračca – Krupa – Ervenik – Knin – Bosansko Grahovo, **BIH**. Za prečenje Hrvaške sem potrebovala 2 dni. Bosna je vzela 3 dni in pol. **Bosansko Grahovo** – Šatorsko jezero – Glamoč – kupreško smučišče – Pribelja – Vagom – Kupreško smučišče – Ramsko (Ščitasto) – Blidinje – Pločno – Mostar – Velež – Boračko jezero – Konjic – Lukomir – Bjelašica – Ljuta – Kalinovik – Zelen gora – Orlovo in Jugova jezera – Tjentiše – Foča – **Črna gora** (Črna Gora je vzela 3 dni vožnje plus 2 dni čakanja na nadomestni del.): Cerkvičko polje – Durmitor – Sušičko jezero – Mala Črna gora, Žabljak – Zabojsko jezero – Sinjavina – Šavnik – Kapetanovo jezero – Veruša – Poprat – Podgorica – **Albanija**: Tuzi – Teth – Skadar – Rreshen – Fushe Lure – Librahid – Elbasan – Gramsh – Struga Tomorrice – Corvode – Tepelene – Himarre – Vlore – Tirana. Za Albanijo sem potrebovala 3 dni in pol.

Meja med BiH in Črno goro pri Foči

di. Popijemo kavo v miru. »Ti samo ne skrbi. Pospravi uro in uživaj.« Mislim, da je ravno zato Balkan moja najljubša destinacija.

Kljub dežju me je pol poti od Kreševa do Lukomirja po gozdnih poteh pospremil naključni lokalci in nedaleč od teh čudovitih planinskih hiš na 1.495 m nadmorske višine sem tudi pre-spala. Jutranji razgled sta premagali le še dve jezera na področju Zelene gore. V popoldanskem soncu je bilo Jugovo z velikim naskokom najboljšo možno mesto za planinski piknik, sušenje mokrih škornjev in brezskrbno počivanje.

Na bosanskih poteh se mi je večkrat zgodilo, da sem naletela na utrjeno pot, na kateri se je nenadoma pojavil vsaj en meter globok in širok kanal ali visoko nasuta zemlja, včasih popolnoma sveža. Večina je bila prevozna z motociklom ali kolesom, le te popolnoma sveže skopane poti so bile za solo popotnika problematične. Domačini so mi povedali, da tako lastniki gozdov preprečujejo dostop velikim vozilom in krajo lesa.

ČRNA GORA

Tu je vožnja po poteh prvič postala zahtevnejša in zato še bolj zanimiva. Že pred dvema letoma sem se zaljubila v visoke planjave, ko sem se vozila po cesti med cvetjem in je vse naokoli tako omamno dišalo. Sedaj sem lahko vozila dobesedno po cvetju, po cvetočih pašni-

kih sem po zelo natančno izrisani poti vozila mimo skritih skal in si poskušala trenutke, ko je vse okoli mene dišalo in se kopalo v barvah, vtisniti v spomin za vedno. Za piko na i pa še razgledi na kanjon reke Pive in Tare.

V valu navdušenja sem prevozila ves severni del z Durmitorjem, skočila sem na Sinjavino ter obiskala vsa jezera v dosegu.

Ko sem se povzpela na Moračke planine proti Kapetanovemu jezeru, kjer sem nameravala prenočiti, so se začele težave. Slišala sem, da veriga vedno bolj tolče po plastiki. Ko sem se na vrhu ustavila in pogledala kaj se dogaja, me je skoraj kap: zadnje osi na levi strani ni bilo več videti!? Ob menjavi pnevmatike je očitno mehanik kljub pnevmatskem orodju slabo zategnil zadnjo matico. Ta je odpadla, os se je premaknila skozi pesto, distančnik verige se je premaknil. Za silo sem os fiksiral v pesto z žico in »gurtno«. Na srečo nisem izgubila distančnika.

Preko spleta sem kontaktirala Ivana, ki tod organizira vodene enduro ture in ker sem bila v bližini Nikšića, me je usmeril do prvega asfalta, kamor je prišel njegov mehanik z rezervno matico. Sproti sva iz zadnje gume potegnili še žebelj. Možakar ni hotel od mene vzeti niti evra. Navdušena, da so težave rešene, sem nadaljevala. Pa ni dolgo trajalo.

Zaradi obilo vode po poti sem večje luže obvo-

zila po bankinah. Dokler me ob enem takem manevru ni dobesedno ustavilo in je motocikel zdrsnil nazaj v lužo. Ni mi bilo jasno, kaj se je zgodilo. Pogled navzdol je razkril vzrok: stopalke zavore ni bilo več. In še boljše, v pokrovu za sklopko je bila velika luknja, izpuh pa je bil močno vdrt. Sranje. Očitno sem nabasala na veliko skrito skalo.

Motor sem pustila ob cesti, ko sem šla po nasvetu mimo vozečega na bližnji hriček iskati signal, ki je bil hudičevo ubog. Trajalo je, preden sem med prekinjanjem uspela razložiti AMZS-ju kje sem in kakšen je problem. Oblečena v vse, kar sem imela s seboj (vključno z rokavicami in s čelado) sem nato na vrhu vzpetine 2 uri čakala na povratni klic črnogorskega avto moto kluba, ki me je obvestil, da me bodo pobrali - jutri.

Na srečo je na tako »zamudo« računal domačin, ki mi je pustil kontakt. Po mojem klicu se je vrnil, mi odklenil njihovo kočjo, da sem lahko prespala v zaprtem prostoru, saj bi me v šotoru čakala neprespansa noč zaradi mraza. Zmanjkalo me je ob brleči oljni svetilki in kužku, ki mi ga je pustil »za stražo«.

Naslednji dan mi je prinesel zajtrk in se dogovoril z avto vleko. Motocikel smo naložili na prikolico in Dragan me je odpeljal v Podgorico. Medtem ko je prijatelj mehanik skušali najti nekoga, ki bi pokrov zavaril, zalepil ali imel nadomestnega, sem čas preživela z njegov

VEDNO V POLNI OPREMI!

Četudi na žgočem soncu pri 30 stopinjah potiskate/vlačite motocikel navkreber, naj bo zaščitna oprema (vsaj čelada) na mestu. Poglejte, kaj se lahko zgodi. Motocikel se je premaknil nekaj metrov naprej, voznik je padel z njega in se nekaj metrov odkotalil po ostrih skalah. Namesto opraskane čelade sva reševala prebito čelo. Zagovarjam tudi škornje za motokros. So relativno neudobni in hitro mokri, ampak ob direktnih udarcih so »pancarji« najboljša izbira. Prepričana sem, da bi bil izzid Michaelovega padca drugačen, če bi jih nosil.

Črna gora, Kučke planine

Albanija, nov jez na reki Mat pri kraju Rreshen

družino, ki me je vzela za svojo. Oddolžila sem se s prevajanjem prek telefona. Namreč nihče od fantov na servisu in avto vleki ne govori tujih jezikov, stranke pa so v tem času predvsem tujci.

Naslednji dan sem dobila slabe novice. Novega pokrova ni, starega se ne da popraviti. Sledilo je milijon klicev, nešteto sporočil domačim in tujim endurašem preko spletnih skupin. Mojim doma je le uspelo najti fanta, ki je bil pripravljen svoj pokrov sklopke posoditi za čas, dokler ne pride nov. Ker tudi ekspres pošta v Črno goro hodi predolgo, se je moj Andrej odpravil na brniško letališče in tam z veliko težav enega od potnikov le prepričal, da mi je pokrov sklopke prinesel na letališče v Podgorici. Neverjetno, ampak situacijo smo rešili v treh dneh in potovanje sem lahko nadaljevala.

ALBANIJA

Albanija je bila od vseh držav pokrajinsko najbolj pestra in najbolj zahtevna za vožnjo. Za pot v nacionalni park Fushe Lure sem vedela, da bo preko velikih skal in blata težaven. A obisk sedmih jezer na najbolj odročnem delu celotne trase je bil preveč mamljiv, da bi se mu izognila. Spet mi je ponagajalo vreme in me

oropalo počitka ob jezercih, zato sem svojo oranžno kobilico neusmiljeno gnala naprej. Ko sem se spuščala proti jugu, misleč, da je najtežji del poti za mano, sta me Španca, ki sta potovala v nasprotni smeri opozorila, naj se sama zaradi visoke vode in lepljivega mulja iz ognem vožnji po široki strugi reke Tomorrice. Strmo pot navkreber so prepredali globoki vzdolžni jarki. Le dejstvo, da sem na poti srečala dva džipa me je držalo, da sem vztrajala, saj je morala biti pot očitno prevozna.

Pripeljala sem se v zadnji del rečne struge in obstala pred živahnim in širokim vodnim tokom. Blatna voda je segala nad zgornji rob škornjev. Po vsem tem mučenju, da sem sploh prišla do sem, mi je šlo skoraj na jok ob misli, da bi morala obrnit in rinit nazaj v ta zaguljeni hrib. Sama si reke nisem upala prečkati. Če bi se motocikel pogreznil ali prevrnil, ni bilo pogojev, da ga še kdaj spravim ven.

Ko sem se po postanku že psihično pripravila, da bom ... sem v daljavi slišala brenčanje, ki se je očitno približevalo. Čez nekaj minut sem preko brežine zagledala streho džipa. Dva mlada domačina sta pripeljala mimo res v pravem trenutku. Pomagala sta mi prečkati reko tako,

da sta bosa ob motociklu prečkala reko z mano. Fanta pa za pomoč še denarja za kavo nista hotela vzeti.

Tik pred ciljem sem še enkrat potrebovala pomoč. Proti morju sem se spuščala po vedno širši, snežno beli prodatni strugi in ko sem ravno pomislila, kakšno srečo imam, da je struga suha, me je za naslednjim ovinkom pričakala reka.

Tokrat je bila voda kristalno čista in na videz precej globoka. Še preden sem razjahala, mi je nasproti pripeljal star džip. Možakar je starega očeta peljal nazaj domov v hribe. V polomljeni italijanščini sva se sporazumela, da je čez vodo treba v naslednjih dveh kilometrih še šestkrat in da je eno prečkanje za motocikel "mal" (v italijanščini slabo). Prosila sem ga za pomoč in privolila sta v spremstvo. Z džipom se je odpeljal preko vode, da mi je pokazal, kje je najnižje, nato pa je počakal. Ker ni kazal nobenih znakov, da bi prišel kam bližje pomagat lovit motocikel, če bi bilo že treba, sem malo zamižala in odločno zapeljala v vodo. Na srečo skale niso drsele.

Začutila sem, kako motocikel izgublja moč in

čudno golči, ko je nekaj vode vdrla v prostor z zračnim filtrom, ampak z dvigom vrtljajev sva suvereno pripeljala na drugo stran. Kar nisem mogla verjeti, da se Pomaranča tako brez težav

spremeni v vodno plovilo in jaz v navdušenega kapitana. Lepo sem se jima zahvalila, ko sta me usmerila proti morju in se nato še enkrat obrnila nazaj v vodo. Uro in pol kasneje sem

že sedela pred drugo vodo. Tokrat morsko. Na najbolj južni točki svojega potovanja. Ponosna, da mi je kljub vsemu uspelo. Zdaj me je čakala le še enako zahtevna pot domov. ■

YAMAHA ProMotor
Drešinja vas 18 Petrovče, tel.:03/ 5707-151

OBLAČILA IN OBUTEV
.. samo najboljše je dovolj dobro ..

Wintex ...designed to protect.

daytona

rukka

modeka MOTORCYCLE EQUIPMENT